

פרשת ויקהל , המדור - הגיגים, ד"ר חזות גבריאל

זה לא אותו הסרט

במאה התשיעית קם לו יהודי מהעיר באלך שבמדינת ח'וראסן שבממלכת פרס (כיום אפגניסטן) וכותב על קרינת עור פניו של משה את הדברים הבאים: " בעבור שמשה לא אכל לחם ולא שתה מים ארבעים יום וארבעים לילה בהיותו עם השם בהר סיני, שבו פניו יבשים כמו הקרן....ויראו מגשת אליו, מפני שהיו פניו מכוערות". הרב סעדיה גאון שכתב ספר בחרוזים כתגובה למאות טענותיו של יהודי זה, מכנה אותו " אנשים הנקראים יהודים". שמו היה **חיוי הבלכי** אולם רב סעדיה ואבן עזרא כינו אותו **חיוי הכלבי**.

לימים, במאה ה-16, יקום גוי למהדרין מיכאלאנג'ילו בואונורוטי, אמן בן תקופת הרנסאנס שיציג את משה עם זוג קרניים קטנות היוצאות מראשו. הפסל עומד כיום בקפלה בבזיליקת סן פייטרו אין וינקולי על גבעת האסקלין ברומא.

פרשנותו של היהודי נובעת משנאה, בורות, ומרצון לנגח את קודשי היהדות. אפשר כי פרשנותו של הגוי נבעה מתרגומו של הירונימוס שתרגם, קרן- Cornita csset Quod, לאמור: קרניים של ממש הצומחות בקצה הראש. כבר הוכיחו כל פרשנינו כי שני אלו טעו והטעו בצורה חמורה ואין בפסוקים כל בסיס לדבריהם. המתרגמים שלנו (אונקלוס, יונתן בן עוזיאל, ירושלמי), הפרשנים והבלשנים מדברים על זוהר וקרינת אור, בבחינת ' חכמת אדם תאיר פניו'.

כשלעצמי, אני קושר עניין זה לשינוי העצום שהתרחש בבני ישראל ובמשה לאחר חטא העגל. העם ומנהיגו התייצבו על דרגה רוחנית שונה, הפער ביניהם גדל. עבודת האל בעקבות חטא העגל קיבלה 'צורה אחרת', מתאימה יותר למצבם הנוכחי של יוצאי מצרים. עוצמת הקרינה שאדם מישראל חווה בראותו את פני משה היתה פונקציה ישירה של עוצמת רגש האשם שבקרבו מחטא העגל. קרינת פניו של משה היתה המדד הסיסמוגרפי של מצבו הרוחני של העם.

בשל כך, פרשת ויקהל, פרשת הקמת המשכן כתגובה לחטא העגל, נמצאת בסמיכות מקפאיה לקרינת פניו של משה. וְרָאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־פְּנֵי מֹשֶׁה כִּי קָרַן עוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה, ומיד - וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת־כָּל־עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוְּתָה יְקֹנֵק לַעֲשׂוֹת אֵתֶם: עוצמת הרצון של עם ישראל לכפר על מעשה העגל היתה כה חזקה עד שהם לא נזקקו ליותר ממילה אחת כדי להתייצב כולם לעשיית המשכן, כדברי רש"י על אתר: "...שאינו אוסף אנשים בידים, אלא הן נאספים על פי דבורו".

להערות: hazutg@gmail.com